

PRESEKI '72²

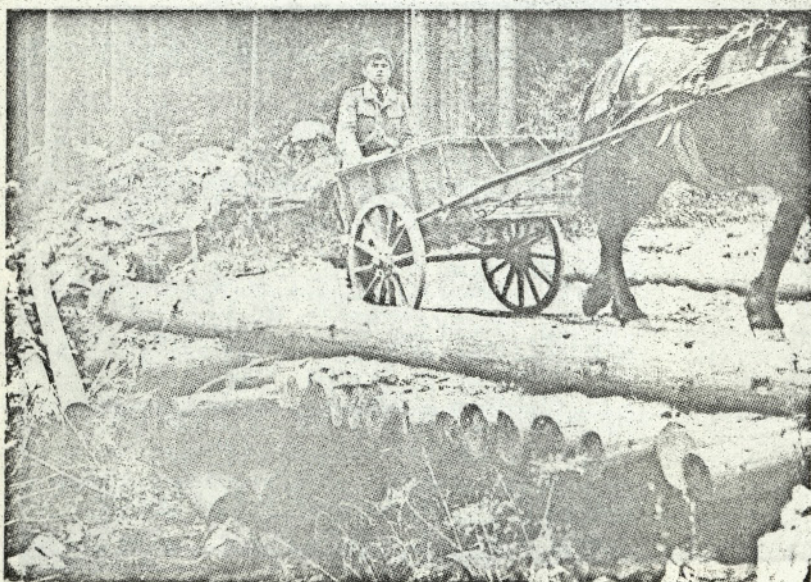
GLASILO DELOVNE SKUPNOSTI GG BLED

Ing. Branko Korbar

USKLAJEVANJE NALOG PRI GOSPODARSKEM UTRJEVANJU PODEŽELJA V JESENIŠKI IN RADOVLJIŠKI OBČINI

Februarja letos smo pripravili v okviru samoupravne skupnosti kmetov - lastnikov gozdov posvetovanje o perspektivah gorenjskega podeželja. Nanj smo povabili najvidnejše predstavnike jeseniške in radovljiške občine, direktorje kmetijskih delovnih organizacij, Lesnoindustrijskega podjetja Bled, banke in delavske univerze - vse z namenom, da bi medsebojno uskladili naloge na tem področju.

Žal smo na posvetovanju pogrešali predstavnike radovljiške občine in tudi vabljeni novinarji niso v svojih poročilih v celoti zadeli osnovnega namena posvetovanja. Zato objavljamo v našem glasilu uvodno poročilo, ki ga je za posvetovanje pripravila služba za zasebne gozdove našega podjetja!

Most na cesti pod Javorniškimi rovti bo pred novo sezono potreben temeljitega popravila. Ali bo dotlej vzdržal? - foto GG Bled.

Uvod

Posvetovanje o perspektivah gorenjskega podeželja je rezultat sklepa zadnje seje centralnega sveta kmetov - lastnikov gozdov, na kateri smo razpravljali o vrednotenju kmečkenga lesa v letošnjem letu in ob tem načeli številne probleme in težave kmetov, ki so se nakopičili v povojnem obdobju in so skupen rezultat povojnega splošnega razvoja in hkrati skrajno neustaljenih oblik pospeševanja kmetijstva in podeželja sploh.

Tudi uprava podjetja, zlasti pa služba za zasebne gozdove GG Bled je čutila že od ustanovitve samoupravne skupnosti kmetov - lastnikov gozdov potrebo, da ob primernih priložnostih in ob ustreznih udeležbi načnemo v okviru naše samoupravne skupnosti samih kmetov na območju jeseniške in radovljiške občine splošno razpravo

- o gospodarskih razmerah našega podeželja,
- o njenih nadaljnjih perspektivah, in
- zlasti o nalogah, da se podeželje zopet gospodarsko utrdi in da končno te naloge uskladimo med dejavniki, ki so odgovorni, postopoma ponovno

vzpostaviti gospodarsko ravnotežje med podeželjem in ostalimi gospodarskimi panogami.

Očitno bi zgrešili smisel seje, če bi enostransko usmerili svoja razglabljanja v preteklost, kopali po napakah in neustreznih ukrepih iz preteklega obdobja in končali razpravo z golo ugotovitvijo, da je gospodarsko stanje našega podeželja težko ali celo brezupno.

Prav tako bi bilo nevarno, če bi sedanje stanje na našem podeželju ocenili samo kot nujno zakonitost povojnega splošnega gospodarskega razvoja, ki je pripeljalo do razslojevanja gorenjske vasi in ugotovili, da se tudi v bodoče ne da kaj prida storiti, da bi nadaljni razvoj podeželja tekel bolj organizirano, usmerjeno in uspešno.

Gozdno gospodarstvo Bled je gospodarska organizacija, katere zaposleni se že od prevzema gospodarjenja zasebnih gozdov zavedajo svojega širšega poslanstva na podeželju. Ni sprejela formalno določil republiškega zakona o gozdovih, ki obvezuje gozdno-gospodarske organizacije, da razvijejo poleg ožjih strokovnih področij tudi sodelovanje s kmeti v takšnih oblikah, s katerimi se vzbuja interes kmečkega prebivalstva za gozdno in kmetijsko proizvodnjo ter druge dejavnosti. S tem pomagamo ustvarjati pogoje, da se ohranja naravno in gospodarsko ravnotežje na vasi.

Že prvi ukrepi podjetja na podeželju v letu 1966, ko sedanja usmeritev razvoja vasi sploh še ni bila družbeno priznana, so bili skladni z današnjimi težnjami. Podjetje je že v tem letu namestilo oziroma plačevalo kmetijskega pospeševalca, ki je v sodelovanju s priznanim živinorejcem ing. Gvidom Fajdigo z Biotehnične fakultete v Ljubljani zastavil preusmeritveno proizvodnjo na 8 kmetijah s pašno-kosnim sistemom gospodarjenja, ki je predstavljal za takratne razmere revolucionaren preobrat v sodobnem kmetijstvu. Po njem se opušča proizvodnja

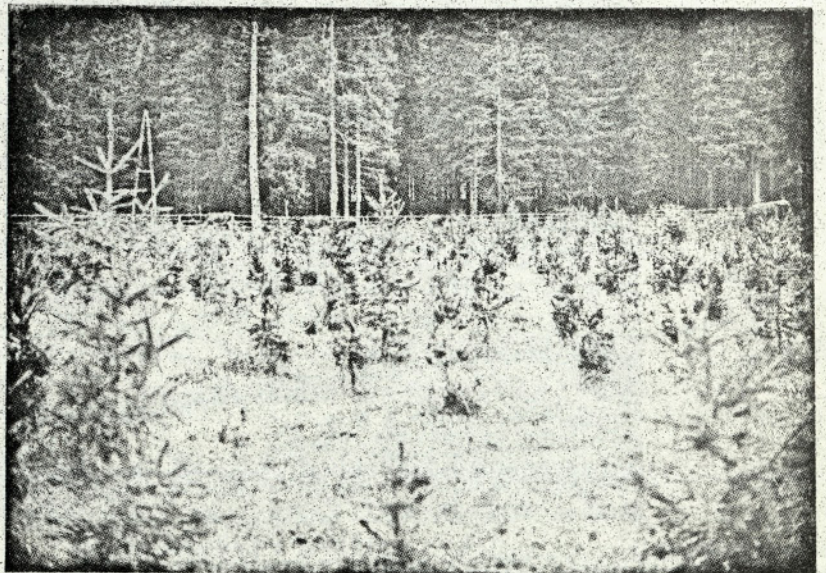
poljedelskih pridelkov, vsa kmetijska površina se preusmeri v krmsko bazo na pašno-kosni način prireje goveje živine, da se doseže intenzivno produkcijo mleka, mesa in plemenske živine. Opustitev dosedanje pestre proizvodnje in njena preusmeritev na travniško ustreza ekološkimi pogojem našega sveta, istočasno pa omogoča mehanizirano delo postopkov, ki so se močno skrčili zaradi poenostavitve pridelovanja in vzreje, kar vse tudi sprošča delavce na kmetiji.

Takšna usmeritev je omogočila preusmerjenim kmetijam večjo blagovnost in pokazala pot iz zagate, v kateri se je znašlo naše podeželje. Kmetovalci kot Šolar Rudi iz Dobrave pri Kropi, Soklič Franc iz Sela pri Bledu in drugi so postali vzor sodobnega preusmerjanja našega podeželja ne samo na Gorenjskem temveč v Sloveniji, saj se rezultate njihovih dosežkov omenja na številnih strokovnih posvetovanjih širom po Sloveniji.

Vzpodbudno začeto delo pri preusmerjanju našega podeželja pa je po prvih uspehih na našem območju pričelo zastajati. Vzroki za to so brez dvoma številni in globoki.

Brez temeljitejšega poznanja konkretnih razmer opozarjam na nekatere pojave, slabosti in mišljenja, ki niso v prid gospodarskim ciljem, ki si jih zastavljamo na podeželju. Ne z namenom, da bi kritiziral to stanje, temveč izključno zato, da bi težave spoznali, se izognili nevarnim posploševanjem in delo na tem področju zastavili poglobljeno in bolj usklajeno.

Pri pospeševanju podeželja prihajamo tisti, ki se s tem neposredno ukvarjamo, do spoznanja, da to delo ne predstavlja samo uvajanje ustrezne kmetijske proizvodnje, temveč je delovno področje pospeševalne službe širše, kompleksnejše. Spoznavamo, da je potrebno povezati vse gospodarske panoge v skladno celoto, to je kmetijstvo in gozdarstvo s porajajočim se turizmom, in to ustrezno postaviti v pokrajino, v kateri delujemo. Razmere nas ostro opozarjajo, da mora potekati naravni proces deagrariacije kontrolirano in uravnvano, da moramo aktivno skrbeti za odpravo neskladja v dohodkih med kmečkimi proizvajavci in ostalim gospodarstvom in da je pri rabi prostora, na katerem delujejo poleg kmetijstva in gozdarstva tudi vse druge gospodarske

Ali ta ograja varuje krave ali pmladek na Mrzlem studencu? - foto GG Bled.

in negospodarske panoge, treba uskladiti interese vseh dejavnikov. Prostor je v sodobnem smislu nedeljiv in je treba vsa vprašanja v njem obravnavati kompleksno.

V priloženem materialu smo poskusili postaviti dosegljive cilje, ki jih želimo doseči na podeželju. Nanizali smo naloge za dosego teh ciljev in postavili dovolj jasno splošno nalogo, da je za postopen gospodarski razvoj podeželja v občinah Jesenice in Radovljica osnovni pogoj usklajeno delo vseh zainteresiranih - tako kmetov, obeh občin, Gozdnega gospodarstva Bled, urbanistov, davčne službe, bančnih zavodov in ustreznih izobraževalnih institucij.

Številne naloge iz tega področja bi morali omenjeni izpolnjevati na osnovi medsebojnega dogovora in pod neposrednim vodstvom obeh skupščin, ki imata edini možnost in dolžnost, predvsem pa neposreden interes obnoviti gospodarsko ravnotežje med kmetijstvom in ostalimi gospodarskimi panogami. Posebej želim poudariti, da je osnovni namen razširjene seje v bodoče postopoma dosegati usklajeno delovanje akcij na vseh ravneh

in se dogovoriti, da sta za vodenje in usklajevanje dela odgovorni občinski skupščini. Pri tem je uresničljiva možnost za obe občini izdelati enoten akcijski program in pooblastiti eno izmed skupščin, da prevzame v tem pobudb, saj nastajajo v obeh občinah podobni problemi razvoja podeželja.

Predno bi opredelili najnujnejše naloge, ki nas čakajo, je verjetno še potrebno odgovoriti na vprašanje, kateri motivi nas vodijo pri tem delu. Odgovor je težak in nič enostaven.

Prav gotovo ni osnovni smoter obranjeti vaško idiliko, istočasno pa se zavedamo, da je trenutno še mogoče z ekonomskimi posegi in ustrezno družbeno intervencijo rešiti pred propadanjem večji del podeželja v gospodarskem, socialnem in etničnem smislu ter zagotoviti skladnejši razvoj z drugim gospodarstvom. V pogojih industrializirane Gorenjske je to veliko bolj pereče kot drugod, poleg tega pa je razpoložljivi gospodarski prostor potrebno zavarovati zaradi načel racionalne rabe; manj zaradi obsega proizvodnje, zlasti pa zaradi ohranitve kulturnega videza kra-

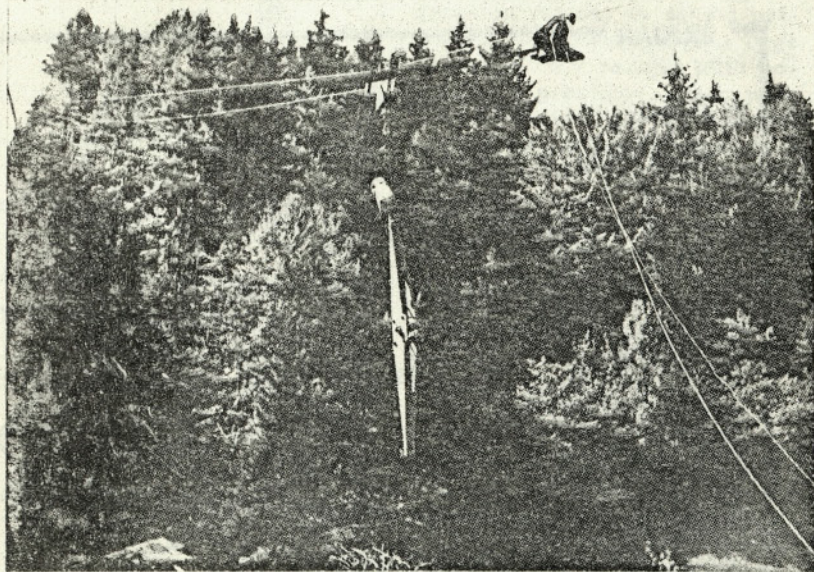
jine in njene rekreativne dejavnosti. Samo gospodarska krepitev podeželja bo omogočila ohraniti pokrajino takšno, kakršno smo podedovali od naših prednikov, ki so jo negovali skozi stoletja. Ob nadaljnjem neorganiziranem razslojevanju gorenjske vasi pa grozi nevarnost, da pokrajina podivja ali pa vsaj popolnoma izgubi svoj podeželski značaj. S tem pa bi se odrekli možnostim, ki jih nudi turizem kot izrazit fenomen moderne dobe. Predvsem turistične centre bi izpostavili hudi nevarnosti, da se zadušijo sami v sebi, ker bi izgubili svoje naravno zaedje.

Tem nevarnostim se lahko izognemo samo v primeru, če bomo razpoložljivi gospodarski prostor prekrili z ustrezno mrežo gospodarsko neodvisnih, proizvodno sodobno zasnovanih kmetijskih obratov, ki bodo sposobni izrabljati vse prednosti tega prostora in ovrednotiti vse pogoje in možnosti, ki doslej še niso bile izkoriščene; še posebej mislim na gozdarstvo in zlasti turizem na podeželju ter na druge dejavnosti, ki ne razbijajo enotnosti kmetijskega obrata.

Naša skupna in neodložljiva naloga je čimprej začeti ustvarjati takšno mrežo. Napake iz preteklosti in splošen gospodarski razvoj na območju namreč terjajo hitro in učinkovito pomoč. Pripravljeni moramo biti tudi na to, da bo zazijala v tem prostoru kakšna bela lisa, ki je ne bo mogoče več oživeti z normalnimi ukrepi, kot je to na primer z Zatrnikom, kjer bi bil ob novi dejavnosti zelo dobrodošel živ gospodarski prostor in ne opuščene kmetije, ki dajejo novemu smučarskemu centru kaj lavrno silko.

V pismenem prispevku, ki ga moremo razumeti samo kot nedodelan poiskus, kako zastaviti delo na podeželju, so samo grobo nanizane naloge po dejavnostih, ki naj v bodoče sestavljajo sodobno kmečko gospodarstvo, to je kmetijstvo, gozdarstvo in turistično dejavnost.

Naloge s področja gozdarstva so izoblikovane bolj določeno, ker

Z našimi žičnimi žerjavi smo pomagali pri gradnji žičnic na Zatrniku - foto GG Bled.

je pač to naša osnovna dejavnost; pri ostalih dveh dejavnostih pa je podan splošen pregled nalog - zlasti pri kmetijstvu, ker smatramo, da za to nismo poklicani in tudi ne dovolj strokovno usposobljeni.

Kljub temu pa nanizane naloge omogočajo, da lahko kritično presodimo nekatere dejavnosti na našem območju, ki so neločljivi del naporov pri oblikovanju uspešne kmetijske politike in brez katerih ne moremo pričakovati večjih uspehov na tem področju.

V mislih imam zlasti naslednje dejavnosti:

1. pospeševalna služba;
2. ustrezno kreditiranje kmečkih gospodarstev;
3. splošno in strokovno izobraževanje podeželskega prebivalstva, zlasti kmečkih gospodinj;
4. kot perspektivno dejavnost posebej poudariti možnosti turizma na podeželju ter opozoriti na potrebo, da je za to dejavnost potreben ustrezen organizator, ki bo povezoval številne naloge te dejavnosti v skladno celoto.

Pospeševalna služba

Na tem mestu ni treba posebej poudarjati njenega ugodnega vpliva na gospodarjenje usmerjenih kmetij, vprašljivo pa je, če je za območje obeh občin pospeševalna služba zadostna in primerno financirana.

Povezal bi njene naloge z razširjenim kreditiranjem, ki bo steklo v letošnjem letu v širšem obsegu.

Smotrna uporaba kreditnih sredstev je vezana na načrte za preusmeritev posameznih kmetij, še vidnejši napredek pa bi dosegli, če bi izdelali tudi pre-

usmeritvene programe za posamezna območja in kraje in šele iz njih programe za posamezne kmetije. Na ta način bi bilo mogoče kompleksno zajeti problematiko kmetij in vključevati v te programe tudi morebitno prometno odpiranje in možnost za vključevanje razvoja turizma v kmečkem okolju, zlasti pa bi se izognili pavšalnim ugotovitvam, da so posamezni kraji kmetijsko razdvojeni, da ni zanimanja za vključevanje dodatnih dejavnosti in podobno. Takšne pavšalne ugotovitve brez pravega poznavanja dejanskega stanja nam velikokrat škoduje in kar je najhuje, pasivizira nas, da ne poskušamo ustrezno ukrepati. In na ta način teče proces razslojevanja nekontrolirano in škodljivo naprej.

Že v uvodu sem omenil, kako široki so problemi, s katerimi se mora ubadati pospeševalna služba. Proizvodnim problemom se pridružuje potreba po socialnoekonomskem svetovanju, popolnoma pa smo pozabili na svetovalsko službo v kmečkih gospodinjstvih in jih ob reševanju ekonomskih in socialnih problemov kmetije nikakor ne smemo

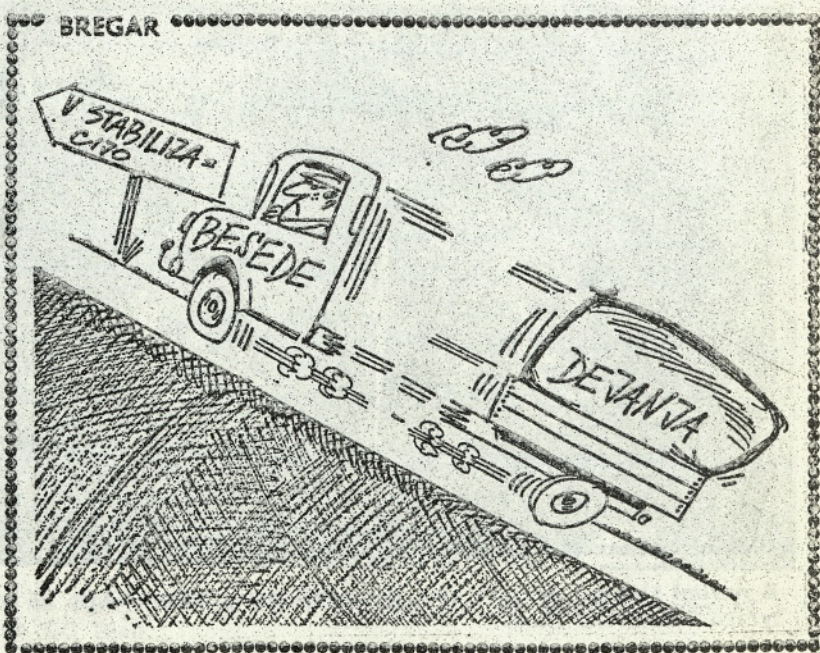
zanemarjati ali obravnavati odvojeno. Samo celotna slika kmetije, ki upošteva odnose med kmetijskim obratom, gospodinjstvom in družino, nam daje jasno sliko proizvodnih možnosti in samo v tem primeru lahko uspešno svetujemo.

Težnja današnjega gorenjskega kmetijstva je v večanju dohodkov na kmetiji in v tem, da se omili pomanjkanje delavcev. Zato vodijo ukrepi k preusmerjanju in specializaciji proizvodnje ter k rešitvam, ki so povezane z visokimi izdatki (nakup mehanizacije, preurejanje in dograjevanje poslopij itd.).

To povzroča:

1. iskanje dodatnih dohodkov z zaposlovanjem izven kmetije;
2. prehod gospodinjstva od samopreskrbe na večji nakup življenjskih potrebščin, kar terja večje kroženje denarja;
3. stremljenje, da se tudi gospodinjstva opremi s stroji in tehničnimi napravami, ki nadomeščajo delavce, s tem pa se povečajo denarni izdatki;

izposojeni humor

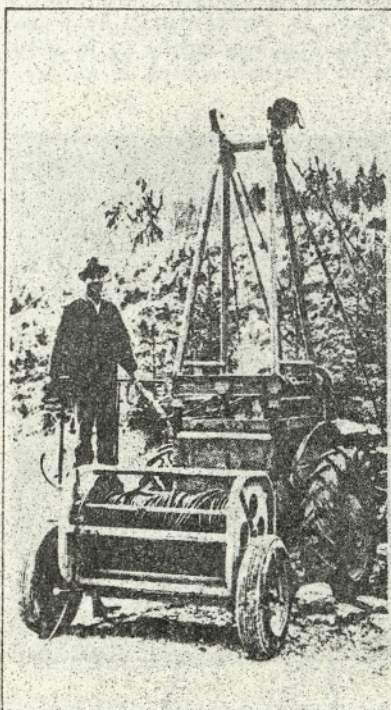

4. razen tega je upravičena potreba po izboljšanju stanovanjskih razmer, predvsem sanitarnih naprav, ki so povezane z velikimi stroški;
5. tudi kmečke družine stremijo za tem, da dajo svojim otrokom čim boljše strokovno izobrazbo;
6. mlajša generacija pa upravičeno teži doseči boljši življenjski standard.

Vse to so težave gospodarskega in človeškega značaja, ki jih ne more rešiti le ozko tehnično usmerjena pospeševalna služba, kljub temu, da ima ta pri svetovanju pravih gnojenj, izbora mehanizacije in pri obnavljanju gospodarskih poslopij še vedno velik pomen. Težišče se kljub temu postopoma pomika iz ozko tehnične na ekonomsko plat svetovanja.

Med kmečkim gospodinjstvom in kmetijo vladajo številni, predvsem gospodarski odnosi, ukrepi v enem ali drugem delu kmetijskega obrata pa imajo lahko ugodne ali pa tudi neugodne učinke. Važna je zlasti smotrna in pravilna uporaba denarja in delavcev, kar mora biti na kmetiji usklajeno.

3 BV na Rovtarici - foto Veber.

Navedeno zadostuje, da lahko ugotovimo na območju obeh občin izrazit deficit pospeševalnega dela v količinskem pa tudi v vsebinskem pogledu, saj gospodinjstvo svetovanje sploh ni razvito. To lahko zavre ali celo onemogoči perspektivno dopolnilno panogo - turizem v kmečkem okolju, o katerem bom podrobneje spregovoril kasneje. Zato predlagam, da o pospeševalni službi sprejmemo javne sklepe glede obsega, vsebine in financiranja te službe, ker je to, kar trenutno imamo, odločno premalo!

Kreditiranje preobrazbe kmetijstva

Kreditiranje preobrazbe kmetijstva smo v okviru Gozdnega gospodarstva Bled vseskozi smatrali kot eno izmed ključnih vprašanj preusmerjanja podeželja. Dokaz za to je, da smo izključno z lastnimi sredstvi podjetja in prigrisposodarjenimi sredstvi iz zasebnega gozdarstva od leta 1967 sem kreditirali obnovo zasebnih kmetij na osnovi priporočil strokovne službe. Tega ukrepa se je v zadnjih letih poslužilo 71 prosilcev, ki so prejeli do danes 857.900 dinarjev posojil po znižani obrestni meri, kar je bilo za naše podjetje sicer precejšnje finančno breme. Na podeželju pa se ukrep ni kdo ve kaj odrazil, saj je bilo denarja premalo in so dobili ustrezna posojila samo prvi izbranci, kasneje pa smo dodeljevali majhne zneske pod neugodnimi pogoji.

Gospodarsko zaostajanje podeželja za ostalimi panogami gospodarstva nas je spodbudilo, da smo v lanskem letu še okrepili napore v tej smeri. Zaradi tega smo lani javno razpisali kredite za kmete, ki trajno sodelujejo z nami. Po tem razpisu je bil odziv razveseljiv, saj več 90 pro-

silcev prosi za posojila, ki močno presegajo 350 milijonov starih dinarjev.

V ta namen smo sprejeli naslednje ukrepe:

1. Uvedli smo izplačilo za les na hranilne knjižice GKB; denar, ki bo ostal na knjižicah, pa bomo uporabili skupno s sredstvi, ki so začasno že izločena v te namene kot delež podjetja;
2. pri najemanju posojil smo določili 20 % polog kot lastno udeležbo kmetov;
3. z banko smo se dogovorili, da bo prispevala polovico denarja za kreditiranje kmetov;
4. s skupščinama občin Jesenice in Radovljica smo se sporazumeli, da bosta nadomestili del obresti za kmetijske investicije, skupščina občine Jesenice pa je pripravljena nadomestiti v celoti razliko obresti tudi za investicije v kmečki turizem.

Tako so izvedljive možnosti, da letošnji program investiranja v zasebne kmetije zadovoljivo rešimo.

O zadevah kreditiranja sta razpravljala še oba najvišja organa upravljanja in z današnjim sprejemom sklepa o ustanovitvi hranilno kreditne službe končujemo tudi formalno prizadevanje, da se dolgoročneje uredi ta pereči problem. Ostaja še samo naloga, da se novoustanovljena hranilno-kreditna služba vključi v enoten program kreditiranja na območju obeh občin, pri čemer pričakujemo pobudo skupščin občin, ki sta odgovorni za oblikovanje ustrezne kmetijske politike na svojem področju. Proučiti je treba tudi možnosti, da se za del dolgoročnejših investicij, med katere moramo šteti zlasti večje obnove in nove gradnje gospodarskih poslopij ter naložbe v kmečki turizem, zagotovi dolgoročnejša sredstva.

Za te posege v sklopu gospodarskih naložb bi kazalo zagotoviti v vsem srednjeročnem obdobju daljše odplačilne roke ali kasnejši pričetek odplačevanja kreditov. Kolikor se bo banka za

to odločila, bi bilo smotrno temu prilagoditi tudi naš pravilnik o poslovanju hranilno kreditne službe.

Izobraževanje podeželskega prebivalstva

Vedno ostrejši ekonomski pogoji zahtevajo večje strokovno znanje; ne samo pospeševalcev, temveč tudi primerno strokovno usposobljenost kmetov. Zaradi obsežnosti in zahtevnosti kmetijske dejavnosti, ki se vse bolj povezuje z drugimi dejavnostmi, je treba usmeriti večje napore tudi v dvig splošne izobrazbene ravni na podeželju.

Usklajen pristop k reševanju podeželjske problematike ne more izpustiti izobraževanja in sklenjene verige ukrepov. S stališča letošnjega široko zasnovanega kreditiranja, s katerim bodo prek Gozdnega gospodarstva Bled in kmetijskih organizacij pritekla v zasebno kmetijstvo znatna sredstva, pa kategorično zahtevamo, da se izobraževanje premakne z mrtve točke. To je po naši oceni najšibkejši člen v vrsti ukrepov na podeželju, kar tudi čutijo sami kmetje.

Potreba po izobraževanju na podeželju je dovolj močno poudarjena v neposrednih nalogah v naslednjem besedilu:

"Zastavljenega cilja gospodarske stabilizacije podeželja ne bo možno doseči tudi brez široko zasnovanega izobraževalnega programa. Celovito razreševanje problematike tako imenovanih podeželskih gospodarskih panog, kot so kmetijstvo, gozdarstvo in turizem na vasi, vključuje tudi ustrezno vzgojno izobraževalno delo, če želimo, da bodo zastavljene naloge uspešno izpolnjene. Tega vprašanja se morajo v celoti zavedati družbeno politični dejavniki jeseniške in radovljiške občine.

Izobraževanje podeželskega prebivalstva mora sloneti na točno opredeljenih izobraževalnih smotrih, na urejenem financiranju tega izobraževanja, na izdelanem dolgoročnem programu, ki mora upoštevati značilnosti in vlogo posameznih predelov ter pritegniti k izdelavi programa domače strokovnjake, zaposlene pri gozdnem gospodarstvu, kmetijskih zadrugah in občinskih upravah.

Tvorci programa morajo dobro poznati problematiko in specifičnost pogojev na določenih področjih radovljiške in jeseniške občine. Ti strokovnjaki naj postanejo tudi predavatelji, ustvarjalci ter nosilci vsega nadaljnega izobraževanja. K sodelovanju je treba seveda pritegniti tudi zunanje strokovnjake, pa tudi izkoristiti izkušnje, ki jih imajo o tem zlasti na škofjeloškem območju, v Gornjesavinski dolini in drugod.

Izobraževalni program mora vsebovati pestre oblike, kot so predavanja, tečajji, ekskurzije in tudi šolske oblike.

Predavanja naj vsebujejo splošno izobraževanje, strokovno izobraževanje s področja kmetijstva in gozdarstva ter izobraževanje za potrebe turizma ter

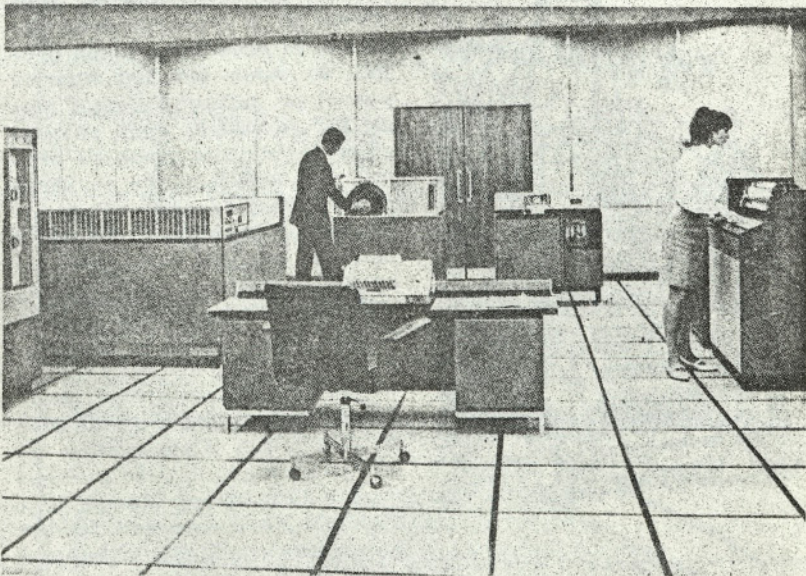
ne nazadnje posebej izobraževanje kmečkih gospodinj. Tečajji predstavljajo drugo višjo specializirano in bolj poglobljeno ter daljšo obliko izobraževanja za širši krog zainteresiranih ali za izvajanje določenega programa v nekem zaselku ali vasi.

Ekskurzije pomenijo zelo pomembno dopolnilno obliko ostalim izobraževalnim oblikam in naj bodo del kompleksnega in permanentnega izobraževanja podeželskega prebivalstva. Morajo pa biti strokovno in organizacijsko dobro pripravljene in se nikoli ne smejo izroditi v navadne izlete."

Menim, da je o tem dovolj povedano! Omenil sem pač škofjeloški primer, ki mu moramo v slovenskem prostoru vsaj v tej dejavnosti priznati primat.

Turizem na podeželju

Treba je spregovoriti še o turizmu na podeželju, to je verjetno o najbolj sporni in za jav-

Računalnik postaja nepogrešljiv v modernem gospodarstvu.

nost nejasni dejavnosti našega podeželja. Ta pojav je že davno dobil domovinsko pravico v alpskem prostoru srednje Evrope, v slovenskih razmerah pa se mora še vedno dobesedno boriti za svoj skromni prostor pod soncem celo v institucijah, katerih poklicna dolžnost bi bila, da mu izborijo ustrezno mesto, kot so npr. turistične organizacije z njeno slovensko zvezo na čelu, komite za turizem pri IS in drugi. Kmečki turizem kot posebnost v svoji panogi še zdaleč ni našel ustreznega mesta v okviru celotnega turističnega gospodarstva Slovenije. Isti ali še izrazitejši je ta pojav v našem gorenjskem prostoru, čeprav je prav Radovljica gostila leta 1969 udeležence posvetovanja o tej temi, na katerem so se nekateri razpravljavci že močno približali bistvu tega pojava.

Priloženi material za sejo obravnava klasični kmečki turizem v nekoliko prirejeni obliki pod pojmom "turizem na vasi ali podeželju" zavestno, ker želi poudariti določene razlike med pogoji za razvoj te dejavnosti v tipičnih alpskih dolinah gorskega sveta, kjer imamo opraviti z značilnimi višinskimi kmetijami in pogoji, ki jih srečujemo pri nas v več ali manj str-

njenih vaseh, kot so na primer Rateče in Podkoren, Vasi v Gornji Bohinjski dolini, v podnožju Karavank, okoli Bleda in drugod.

Te dejavnosti ne postavljamo na dnevni red zaradi želje turističnih organizatorjev, ki bi bila sama sebi namen, kot je ostalo turistično gospodarstvo, ampak zavestno kot del celovitega programa obnove in posodobljenja kmetijske ali boljše podeželske proizvodnje in kot eno izmed dejavnosti, ki spopolnjuje kmetijo, jo pomaga gospodarsko utrjevati in jo predvsem ne razbija v svoji celovitosti!

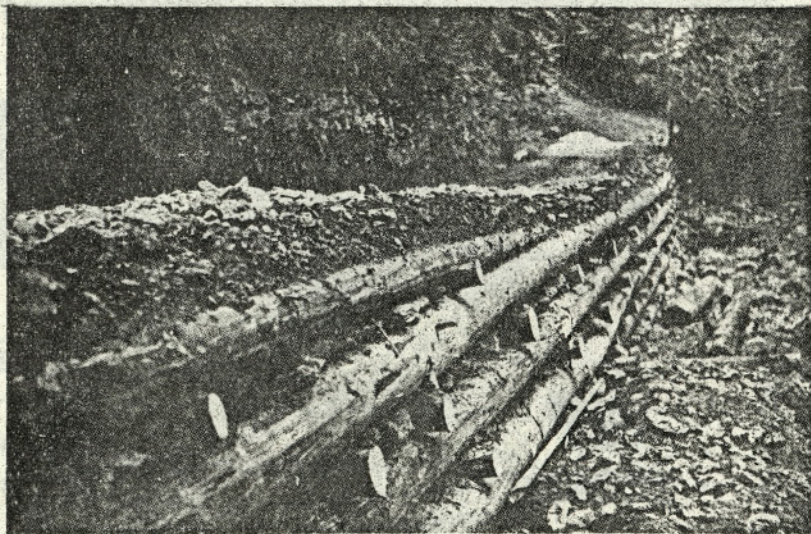
Razumljivo je, da morajo temu predhoditi specializacija, uvajanje donosnejših kultur, mehanizacija in pasemska živina. To utrjuje gospodarsko sposobnost kmetijstva, ki bo v okviru trdnega programa, strokovnih posegov in posojil doseglo tudi višjo kulturno raven kmečkega stanovanja in kmetije sploh.

Ta razvoj ni enomeren in se bosta oba - kmetijski in turistični - v prostoru prepletala. Napravili bi pa usodno napako, če bi pričeli uvajati turizem šele takrat, ko bi bila kmetijska preusmeritev končana na celotnem prostoru.

Če mi je uspelo načeti bistvo kmečkega turizma, potem ne bo težko razumeti težnje kmetijskih in gozdarskih organizacij, da se uveljavijo tudi na tem področju in jalovo je pričakovanje kmetov, da bodo v tem dobili pomoč od turističnih organizacij. To velja še posebno tam, kjer je njihovo delo v celoti usmerjeno na hotelirstvo; to pa je tipično za večje turistične centre in marsikje tudi za občine, ki vidijo možnost turističnega razvoja samo v velikih turističnih investicijah.

Uspešno uresničevanje kompleksnega programa gospodarske stabilizacije na podeželju bo kmalu ovrglo močno razširjeno miselnost, da gorenjsko podeželje nima pogojev za razvoj turizma; posebej tedaj, če bo prevladovalo mnenje, da drobnega turizma na vasi ne kaže omejiti izključno na tiste kmetije, ki so zaradi procesa razslojevanja maloštevilne, temveč kompleksno razvijati vaška naselja; in to ne po zgrešenem načelu "kreditiranja tujskih sob" iz preteklosti, temveč na osnovi programov, ki bodo spodbudili življenjsko zainteresirane nosilce, ki bodo to dejavnost razvili v gospodarnostnem obsegu.

Če bodo ukrepi časovno usklajeni, bodo nastopili tudi solidarnostni posegi na ravni krajevnih skupnosti v komunalnem urejanju naselij, urejanju rekreativnih naprav skupnega pomena in v splošni organiziranosti. Takšna usmeritev, kolikor je sprejemljiva, terja ustreznega organizatorja v okviru gospodarske organizacije, ki bo povezoval številne naloge v skladno celoto. Zagotoviti moramo zlasti urejevanje poslopij na osnovi strokovnih gradbenih načrtov, investicijskih programov in na osnovi njih dodeljenih kreditov. Organizirati moramo izkoriščenost objektov, pospeševalna služba pa mora razširiti svojo dejavnost tudi na to področje pri gradnji in urejevanju prostorov, izobraževanju gospodinj, kar je pogoj že pri organiziranju pospeševalne službe.

Lesene "kašte" - tudi način za utrjevanje cestnih nasipov - foto GG Bled.

Naštete naloge, ki jih moramo smatrati kot nekončne in nepopolne, kažejo na vso širino in

težavnost problema. Kompleksnost in potreba po usklajenosti dela opravičujeta ta razširjeni

sestane, na katerem se izjasnimo o nanizanih problemih in uskladimo svoje delo!

S SEJ SAMOUPRAVNIH ORGANOV

Delavski svet

Na skupni seji delavskega sveta podjetja in centralnega sveta kmetov lastnikov gozdov so dne 25. 2. 1972 sprejeli poslovno poročilo in zaključni račun za leto 1971. Dohodek, dosežen v višini 29.644.817 din je bil razdeljen takole: za osebne dohodeke 22.203.632 din, za sklad skupne porabe 2.000.000 din in za poslovni sklad 5.441.185 din. Skupnost kmetov - lastnikov gozdov je ustvarila 465.785 din dohodka. Nujen centralni svet je sklenil, da se dohodek razdeli v višini 259.015 din kot doplačilo k odkupnim cenam lesa, 150.000 za kreditni sklad hranilne službe za pospeševanje kmetijstva in 56.770 din za pospeševalne akcije na podeželju.

Iz poročil in razprave o poslovanju v preteklem letu lahko zaključimo, da so naša skupna prizadevanja bila uspešna in da v pogojih kakršni so bili v preteklem letu sicer ne lahkah za ustvarjanje dohodka moremo tudi v naprej uspešno gospodariti. Toda tekoče leto bo spričo stabilizacijskih ukrepov potrebno bolj skrbno gospodariti. Zlasti v tem smislu, da bodo vložena sredstva in delo smoternejša in poraba zožena v okviru likvidnosti podjetja.

Na skupni seji sta sveta sprejela pravilnik o hranilno kreditni službi. Imenovan je bil odbor hranilno kreditne službe.

Na ločenih sejah sta sveta sprejela investicijski plan. Skupne naložbe v letu 1972 so planirane v višini 10.715.000 din. Od tega je namenjeno za gradnjo gozdnih cest 26,1 %, za stavbe 42,6 %, za asfaltiranje cest 6,2 %, za projekte 1,3 % in za mehanizacijo 23,8 %.

Delavski svet je sprejel predlog o kreditiranju individualne gradnje hiš in v ta namen odobril 600.000 din iz sredstev stanovanjskega sklada ter 200.000 din bančnega kredita, pridobljenega z vročenimi sredstvi. Naj omenimo, da je na razpis posojila prispelo rekordno število vlog, kar bo povzročilo težave organom pri dodeljevanju posojil.

Namesto obdaritve članic delovne skupnosti za 8. marec Dan žena, je kolektiv prispeval 5.000

din za gradnjo onkološkega inštituta.

Centralni svet - kmetov lastnikov gozdov je sprejel plan stroškov, ki se zaračunavajo pri odkupu lesa in znašajo: 15% za les iz gozdnih površin, 10% za les iz negozdnih površin in 5% od sadnega drevja. Razpravljali so tudi o tem, kako povečati prodajo lesa GG-ju, da bi se znižali zgoraj omenjeni stroški - režija po m³.

Stanovanjska komisija

Stanovanjska komisija pripravljala plan vzdrževanja stanovanj-

Tako je šlo pred desetimi leti - foto GG Bled.

skih hiš, ki ga bo v kratkem predložila v potrditev. Potrebe po vzdrževanju in popravilih so ogromne. Posebno kar se tiče urejanja okolice stanovanjskih hiš, bo vsled nizkih sredstev, ki se stekajo od stanarin, težko rešiti. Predvidevamo, da bo letos lažje izvajati tekoča popravila na stanovanjskih hišah in v stanovanjih, ko imamo za to izbrane vzdrževalce.

Odbor za medsebojna razmerja

Na seji odbora za medsebojna razmerja so razpravljali o sprejetem družbenem dogovoru o štipendiranju učencev in študentov. Družben dogovor enotno ureja štipendiranje. Bistvena novost, ki smo jo s tem sprejeli je, da moramo zagotoviti minimalno višino štipendije in da se štipendije določajo na podlagi dohodka družine. Čim manjši skupni dohodek družine odpade na družinskega člana, v kateri je štipendist, tem večja štipendija mu pripada po tem

sporazumu. Če je dohodek na družinskega člana višji od 1.300 din mesečno (letos), potem po sporazumu ni več obveznosti.

Odbor je razpravljal tudi o predlogu, da se sistemizira novo delovno mesto "tehnični vodja transportnega obrata". Dejavnost tega obrata se je z naraščanjem mehanizacije v gozdni in gradbeni proizvodnji občutno razširila, kar zahteva ustrezno organizacijo tehnične in tehnološke priprave dela. Na zboru delavcev v transportnem obratu niso bili preveč navdušeni za takšno rešitev, verjetno zaradi pomanjkljivega prikaza stanja in potreb. Predlagali so, naj se zadeva rešuje tako, da bodo izbrani ustrezni ljudje. Pripombe so imeli na kadrovske politiko, da nismo usposabljali oz. šolali ustrezne delavce iz lastnih vrst, ki bi lahko v takem primeru v službi napredovali. Tudi to je res, vendar lahko ugotavljamo, da se ob mali podpori podjetja nadalje izobražuje in izpopolnjuje znanje večje število delavcev, nekateri celo povsem na lastne stroške. To pa ne more biti izgovor, da je naša kadrovska politika brezhibna.

Odbor za poslovno politiko

Odbor za poslovno politiko in gospodarstvo je na seji dne 17. 3. 1972 razpravljal o tržnih pogojih in usklajevanju lesne industrije s surovino. Za izvoz v Italijo je planiral 6000 prm bukovih drv. Oskrbovanje domačih potrošnikov lesa bo v tem letu količinsko enako kot lani.

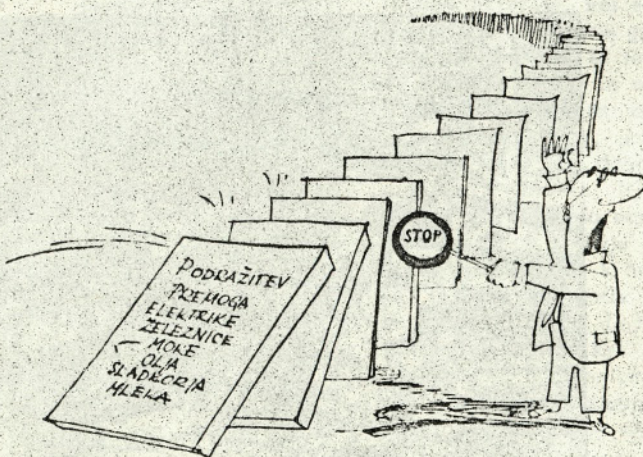
V razpravi o izvajanju stabilizacijskih ukrepov je bila poudarjena nujnost operativnega planiranja in termiranja proizvodnje, kar je že v teku. Poleg tega pa bi bilo potrebno izpopolniti pregled o izkoriščanju proizvodnih kapacitet za vsako organizacijsko enoto posebej. Odbor je sprejel predlog, da gozdnem obratu Pokljuka prodajo konje. V bodoče bodo spravilo lesa s konji, kolikor ga še odpade na konjsko spravilo, delavci z lastnimi delovnimi sredstvi.

Seminarji

V februarju smo organizirali srečanje z revirnimi gozdarji o problemih in o novostih gospodarjenja. Posveta so se udeležili vsi revirni gozdarji, taksatorji, tehniki in tehniki mehanizacije po GO. V celoti je bilo v dveh skupinah po 3 dni 53 udeležencev. Poseben poudarek je veljal planiranju in tehnološkim pripravam proizvodnje, gozdno gojitvenim problemom in tehnični ter zdravstveni varnosti delavcev. Z zanimivimi in aktualnimi temami sta sodelovala tudi dva zunanja sodelavca in sicer dr. Jensterle (škodljive navade in razvade ljudi) in ing. Kavš o pomenu zakonodaje za tehniko varnosti v podjetjih. Zanimivo so bili opisani primeri iz sodne prakse.

m.maver

DOMINE

"Verižne reakcije ne bo.!"

Seminarja o vodenju matične evidence, ki je trajal en dan, se je udeležil en član. Socialno zavarovanje je uvedlo centralno evidenco o delovni dobi. Za vsakega delavca mora podjetje ugotoviti na kraju leta čas, ki se šteje v delovno dobo in poročati centralni evidenci.

Višja šola za organizacijo dela Kranj je organizirala v Bohinju 14 dnevni tečaj o študiju dela. Udeležili so se ga trije člani. Tečaj zajema oblikovanje dela, pogoji dela, ugotavljanje stopnje učinka, poučevanje in ocenjevanje dela po analitični metodi.

Seminarja o operativni pripravi proizvodnje, ki je potekal v Preddvoru in je trajal 8 dni, se je udeležil en član. Namen seminarja je bil, seznaniti stro-

kovni kader s sodobnimi metodami in tehniko priprave proizvodnje in spremljanje proizvodnega procesa.

Poslovno združenje gozdno gospodarskih organizacij že nekaj let organizira predavanja iz področja varstva pri delu. Vsebina izvajanj je namenjena vodilnim kadrom pri podjetjih.

Tudi letos so v polni dvorani inštituta poslušali udeleženci stanje varstva v gozdarstvu, rezultate raziskav o fizioloških obremenitvah gozdnih delavcev motoristov. Ista tema je služila kot dokumentacijski material za uveljavljanje zahtev po beneficiranem stažu gozdnega delavca. S pravnega področja so se seznanili z osnovnimi kriteriji odškodninske, kazenske in objek-

tivne odgovornosti v primerih nezgod in poškodb pri delu.

V skladu z novim pravilnikom, ki ureja kriterije za nudenje prve pomoči, smo organizirali za 23 kandidatov iz proizvodnje 20-urni tečaj. Akcija je bila pod pokroviteljstvom RK Radovljica v izvedbi zdravstvenih delavcev iz Radovljice, tj. višje medicinske sestre Jarčeve in dr. Praprotnikove. Zaključni preizkus so vsi uspešno opravili. To je prvi tečaj z 20 urami, ker imamo do sedaj že vse z 80 urami oziroma 8 % od vseh zaposlenih. Procent je sicer višji od predpisanega, a komaj zadovoljiv za specifične pogoje v podjetju tj. način razdrobljenosti delovišč po celotnem blejskem gozdno-gospodarskem območju. S krajšimi tečaji bomo v bodoče nadaljevali.

Vaše srce - vaše zdravje!

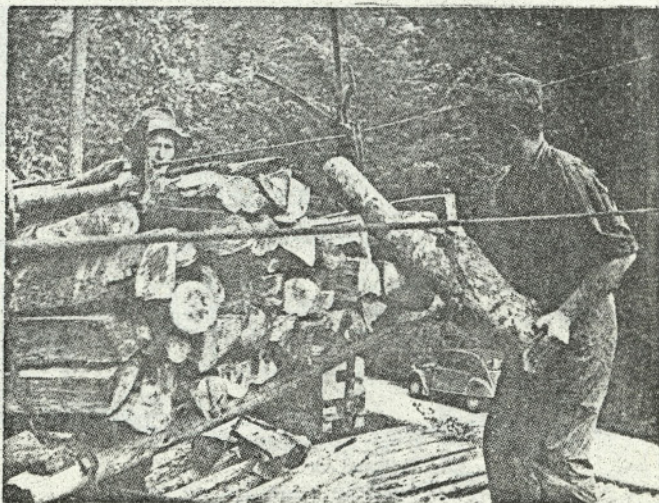
Letošnji svetovni dan zdravja - 7. april 1972 bo potekal pod geslom "VAŠE SRCE - VAŠE ZDRAVJE". Svetovni dan zdravja pomeni tudi začetek svetovnega meseca skrbi za srce z geslom "od raziskav do preprečevanja". Obe akciji organizirajo Svetovne zdravstvene organizacije, Mednarodno društvo za kardiologijo in Mednarodna kardiološka zveza.

Zavod SRS za zdravstveno varstvo Ljubljana nas vabi, da se vključimo v akcijo z organiziranjem predavanj, posvetovanj in objavljanjem prispevkov v našem glasilu. Naj pripomnimo, da je akcija široko zasnovana in bomo s problematiko obolenja srca in žilja seznanjeni po vseh javnih obveščevalnih kanalih. Za podporo tej akciji pa bomo tudi v naših "Presekih" objavili zanimive članke, ki nam jih je v ta namen posredoval Zavod SRS

za zdravstveno varstvo v brošuri "Vaše srce - vaše zdravje" in "Od raziskav do preprečevanja". Objavljamo del članka dr. Josipa Turka pod naslovom:

VZROKI OBOLJENJ SRCA IN ŽILJA.

Bolezni srca in žilja ter njih vzroke obravnavajo posredno ali

Gravitacijska žičnica je pripeljala tovor drv - foto GG Bled.

neposredno v svojih prispevkih že drugi avtorji. Naj tu spregovorimo o tem nekoliko obširneje še z drugega vidika. Najpogostnejši vzrok obolenja žil in srca je

poapnenje žil ali ateroskleroza

Zdrave arterije so prožne. V sistoli se razširjajo, pravimo, da utripajo. Zato jim pravimo tudi utripalnice. Pri aterosklerozi njih stena zatrdi, zadebeli, njihova notranjost ni več gladka in svetlina se zoži. Organi, ki so za življenje neogibno potrebni, kot npr. srčna mišica, ledvice in možgani, po takih zoženih arterijah ne dobe dovolj krvi in z njo tudi ne dovolj kisika. Njihovo delovanje oslabi. Ateroskleroza je obolenje, ki prizadene vse arterije telesa, vendar običajno pri enem bolj tiste, ki oskrbujejo srčno mišico, pri drugem tiste v možganih, pri tretjem ledvične arterije, nekateri pa obole predvsem na arterijah, ki oskrbujejo spodnji končini. Kaj se dogaja v žili odvodnici ali arteriji, da njena stena zadebeli, otrdi in se svetlina zmanjša? Notranjost zdrave žile je popolnoma gladka. Pri aterosklerozi se začne v steni žile nabirati maščobe in njim podobne snovi, posebno holesterol. Notranja obloga žile počni, nastane čir, imenovan atherom. Ta lahko v veliki arteriji sčasoma doseže

velikost nohta in še več. Notranjost žile je lahko kar posejana z ateromi. V njih se začne odlagati kalcij, žila poapni in zatrdi. S tujko imenujemo to zatrditev skleroza. Ker je predhodnik te skleroze atherom, imenujemo to obolenje, kot že omenjeno, ateroskleroza.

Pogosto slišimo tudi naziv arterioskleroza, s čimer hočemo označiti, da obstoji bolezen v tem, da arterije otrdevajo. Ko notranjost žile ni več gladka, je nevarnost, da se kri začne tod strjevati in da kak krvni strdek svetlino popolnoma zamaši. Pravimo, da je nastala tromboza. Tisti del tkiva, ki ga je ta arterija prehranjevala, bo odmrl. Odmrli del imenujemo infarkt. Infarkte poznamo na srcu, v ledvicah, v pljučih, v možganih in drugih organih. Če nastane v možganih, govorimo o možganski kapi, če nastane v srčni mišici in bolnik zaradi tega umre, pravimo, da ga je zadela srčna kap. Če se zamaši arterija, ki prehranjuje nogo, bo ta začela odmirati: govorimo o gangreni na nogi. Zamašitev arterij pa nima vedno tako hudih posledic. Možno je namreč, da kri namesto po zamašeni žili teče po sosednjih žilah, imenovanih kolaterale, ki lahko za silo včasih nadomestijo trombozirano arterijo.

Ateroskleroza pa ne privede vedno do popolne zamašitve določene arterije, kot smo opisali zgoraj. Večinoma gre za dolgotrajen proces, ki le delno zoži številne večje in manjše arterije v določenem organu. Če je ta organ srce, potem srčna mišica več let dolgo trpi pomanjkanje kisika. Njene posamezne vitre začno odmirati namesto njih pa nastaja vezivo, ki nima sposobnosti krčenja. Srčna mišica kot votla krogla izgubi svojo moč, da bi zadovoljivo poganjala kri po telesu. Srce začne odpovedovati. Bolezen imenujemo ishemično miokardiopatijo. To je najpogostejša bolezen srca in je natančneje opisana v poglavju o srčnem infarktu. Večinoma se pojavi šele v jeseni življenja in je

eden najpogostnejših vzrokov smrti današnjega človeka.

Kaj povzročata ateroskleroza? Vsega še ne vemo. Poznamo samo nekaj dejstev v razvoju te bolezni. Poapnenje žil ali ateroskleroza ima vsak človek. Začne se že pri dojenčku in počasi napreduje do 40. leta. Med 40. in 50. letom je žilje še posebno občutljivo za to bolezen, od 60. leta dalje zopet manj. Ker so se v tej dobi žile že dokaj zožile, zadostuje v poznejših letih, če človeka pred tem ne poberejo druge bolezni, samo še malo, da zaradi zožitve svetline v prekrvitvi že omenjenih organov nastanejo motnje.

Kako hitro bo pri kom napredovala ateroskleroza, je odvisno od podedovanega ustroja žilja, od načina življenja, prehrane in drugih spremljajočih bolezni, ki pospešujejo poapnenje. To so predvsem zvišan krvni pritisk, sladkorna bolezen ter zvišana raven maščob in holesterola v krvi. Pri nekaterih rodovih je poapnenje žil pogostnejše. Kdor se malo giblje, kdor veliko sedi in se pretežno samo vozi z avtomobilom, bo prej obolel. Debelost pospešuje poapnenje žil.

Nevarna je hrana, ki vsebuje trde maščobe, tj. svinjsko mast, loj, surovo maslo, trdo rastlinsko maščobo, kot je npr. margarina. Rastlinska olja niso nevarna, olivno je celo zdravilno. Veliko, za skleroza nevarnih maščobnih snovi vsebujejo jajčni rumenjaki, drobovina, posebno možgani. Preobilno uživanje kruha, krompirja in sladkorja vodi k debelosti in je škodljivo. Ogljikovi hidrati, ki so v teh hranilih, se ob preobilnem uživanju v telesu spremenijo v maščobe, ki pospešujejo poapnenje žil. Ob pomanjkanju telesnega gibanja telo ne porabi vse zaužite hrane. Predela jo v maščobe, ki se odlagajo v podkožju pa tudi v steni žil.

Pomanjkanje počitka, obilica skrbi, premalo spanja, stalna zadrega s časom so prav tako vzroki, ki pospešujejo poapnenje žil. Izredno škodljivo je ka-

Težaven je transport po razmčenih cestah - foto GG Bled.

jenje. Kadilci se enkrat pogosteje obolijo za srčnim infarktom kakor nekadilci. Posebno pogosto pa obolijo kadilci zaradi zamašitve žil na spodnjih končinah.

Staranje človeka je odvisno od napredovanja ateroskleroze.

Bolj ko ima kdo žile poapnene, tem "starejši je".

Spoznali smo aterosklerozo, kot glavni vzrok za obolenje žilja in

srca, ki prizadene ljudi, stare nad 40 let. Drug pomembni vzrok za obolenje srca, ki prizadene otroke in ljudi v mlajših letih, pa je revmatična vročica.

SRČNA NEVROZA

Približno tri četrtine ljudi, ki prvič iščejo pomoči pri zdravniku zaradi težav pri srcu, srca sploh nima bolnega. Njihove težave so zbadanje pri srcu,

občutek tresenja pri srcu, čuti-jo, da jim srce razbija, ne morejo ležati na levi strani, zdi se jim, da ne morejo dovolj globoko vdahnuti in da jim primanjkuje zraka. Pri teh ljudeh srce dostikrat sploh ni bolno, vznemirjeni so samo živci. Te vrste težav povečuje kajenje, preobilno pitje prave kave, pomanjkanja počitka, neurejene razmere doma in v službi. Odstranitev vseh navedenih škodljivih vplivov in vzrokov zmanjša težave pri srcu.

Komunisti o ustavnih dopolnilih

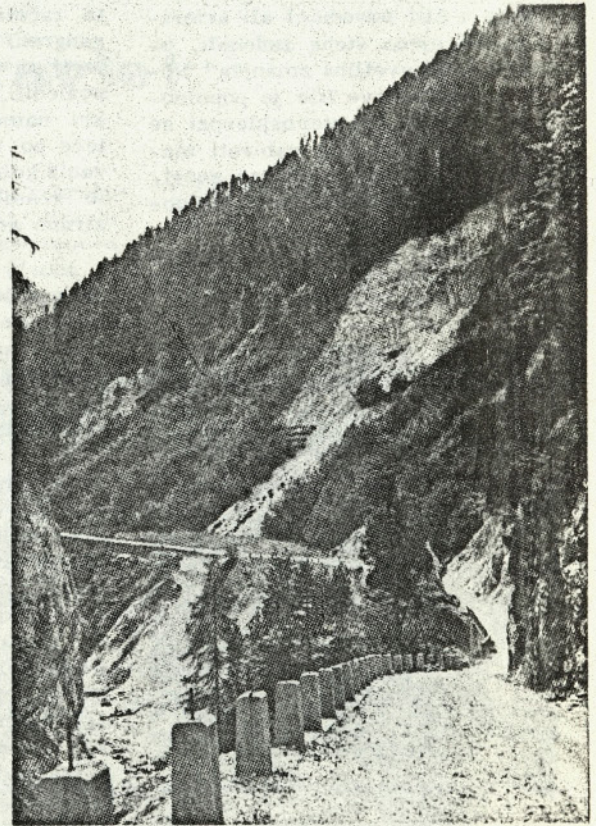
Na sestanku članov organizacije ZK GG Bled 3. marca so med obravnavanimi aktualnimi vprašanji o stabilizacijskih ukrepih in o izvajanju našega akcijskega programa posebno pozornost posvetili določilom XXI. do XXIII. ustavnega dopolnila.

Ta dopolnila usmerjajo nadaljnji razvoj samoupravnih odnosov v organizaciji združenega dela. Dopolnila nakazujejo bistveno drugačne rešitve od dejanskih odnosov v združenem delu, ki danes obstojajo. Čeprav smo dosegli za današnje razmere visoko stopnjo samoupravljanja, saj nekateri menijo, da je sestankov, razprav in zaključkov že kar preveč, pa smo vendarle šele na začetku tistega, kar nakazujejo ustavna dopolnila za dograjevanje samoupravnega sistema. Kriteriji za ocenjevanje stopnje samoupravljanja so v tem, koliko delavci v združenem delu neposredno odločajo o rezultatih svojega dela - o razvoju organizacije združenega dela, o upravljanju sredstev družbene reprodukcije, o delitvi dohodka in osebnih dohodkov.

Zanimiva je bila razprava o pogojih ustanavljanja temeljnih organizacij združenega dela v naših splošnih razmerah.

Sprejeto je bilo stališče, naj bi delavski svet imenoval komisijo, ki bi proučevala to področ-

je in pripravila predloge v zvezi z uresničevanjem ustavnih dopolnil.

Cesta na Belco je naša najbolj drzno speljana cesta - foto GG Bled.

Sestanek na Mežaklji

Delavci na Mežaklji so za 8. marec sklicali sestanek, ki so se ga udeležili tudi strokovni sodelavci obrata in uprave podjetja. V tem revirju so zaposleni pretežno delavci iz Bosne, zato je glede na njihovo posebno problematiko potekala razprava o kreditiranju individualne gradnje hiš, o ločenem življenju in obiskovanju svojih družin ter o nekaterih vprašanjih o delu.

Delavci so nakazali nekaj ne lahkih rešitev in sicer naj se popravi pravilnik o dodeljevanju kreditov za gradnjo hiš tako, da bo mogoče kreditirati gradnjo tudi izven območja podjetja. Sedanji namen pravilnika je, da podpira gradnjo hiš v bližini delavčeve zaposlitve, zato da se lahko vrača dnevno z dela domov k družini in da ni treba graditi delavska bivališča na deloviščih ter organizirati prehrano. Kreditiranje gradnje stanovanj v bližini zaposlitve je dokaj razumljivo, saj terja zahteva po sodobno urejenih bivališčih po gozdovih z vsemi prostori za prehrano, higieno in udobjem večja sredstva na enega delavca kot je najvišja vsota,

ta, to je 5 milijonov starih dinarjev, ki jih lahko dobi na posojilo član naše delovne skupnosti za gradnjo stanovanjske hiše.

Dalje so predlagali, naj se porvne prevozne stroške za potovanje domov v obe smeri in naj se prizna dodatek za ločeno življenje. Omenili so tudi delovne norme, dali pripombe na kvaliteto zaščitnih sredstev in se

dogovorili, da bodo izvolili odbor za urejanje vprašanj v zvezi s kuhinjo.

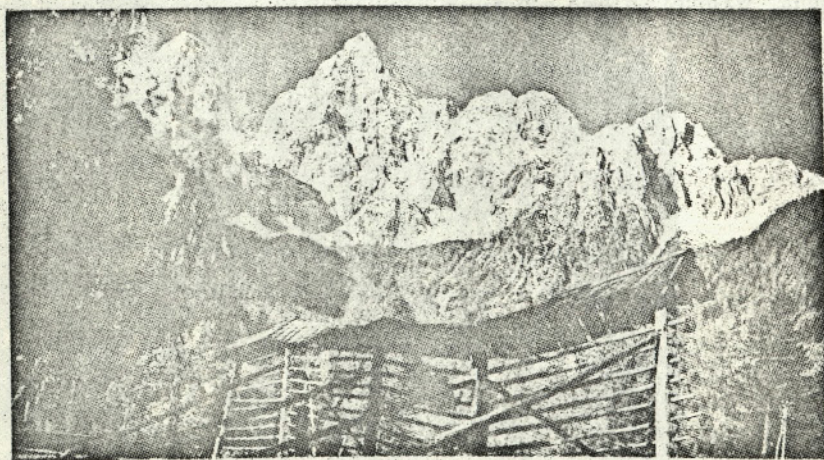
Večina obravnavanih vprašanj in predlaganih rešitev zahtevajo spremembo sedanjih določil v pravilnikih. Zato jih na sestanku ni bilo mogoče rešiti. O tem bodo morali razpravljati odbori in komisije ter ob upoštevanju finančnih možnosti predlagati rešitve.

Sestanek na Koprivniku

V četrtek 9. marca je bil sestanek delavcev iz Koprivnika in Gorjuš. Na njem so razpravljali o težkih delovnih pogojih v zimskem času, o prevozu na delo in z dela ter o razporeditvi delovnega časa v posameznih letnih obdobjih. Predlagali so,

naj se za naslednja zimska obdobja v času, ko zapade poldrugi meter snega in več, omogoči ustreznejše delo, kjer bo mogoče dosegati večji delovni učinek. Drugo posebno pereče vprašanje je prihajanje na delo, zlasti v zimskem času, ko niso ceste plužene in ko ni mogoče uporabljati lastnih prevoznih sredstev.

Predlagali so, naj se prouči možnost za prevoz z avtobusom ali s kombiji. Da bi lahko uporabljali svoja prevozna sredstva, naj bi podjetje plužilo vaško pot v dolžini 2 km. Glede razporeditve delovnega časa so predlagali, naj bo ta vse leto enako dolg, to je 8 ur. Če to ni mogoče, pa naj bi bil poleti 9 ur, v drugih obdobjih pa 7 ali 8 ur. Pri deseturnem delavniku kot ga imajo poleti, pravijo, da učinek zadnji dve uri znatno pade.

Lepše gore, lepše ni planine, kot je slovenski svet - Martuljkova skupina.

Prisotni iz vodstva obrata in uprave podjetja so se strinjali

z ugotovitvijo, da v debelem snegu in hudem mrazu ni mogoče dosegati zaželenih delovnih uspehov, zato bo za naslednje zime treba najti ustrezne rešitve. Glede prevozov na delo in reševanja mnogih vprašanj tako

na delovišču kot vprašanj, ki so povezana z njihovim življenjem na vasi, pa bi bilo zaželeno, naj se vključi v gozdno proizvodnjo še več prebivalcev teh vasi; zlasti tistih, ki se še niso odločili za poklic. Lažje bi

reševali družbeno gradnjo stanovanj, organizirali prevoze in sodelovali pri razvijanju kulturne dejavnosti in pri reševanju komunalnih vprašanj.

Bravo smučarji !

Zveza inženirjev in tehnikov gozdarstva in industrije za predelavo lesa SR Slovenije je priredila 18. in 19. februarja letos tradicionalno republiško tekmovanje v smučanju gozdarjev, lesarjev in lovcev na Starem vrhu in v Železnikih nad Škofjo Loko. Tekmovanje je organiziralo športno društvo Alples iz Železnikov pod pokroviteljstvom Alplesa - tovarne pohištva, Gozdnega gospodarstva Kranj in Jelovice, lesne industrije Škofja Loka. Kot na vseh dosedanjih podobnih srečanjih, je tudi letos sodelovala ekipa Gozdnega gospodarstva Bled, ki je posebno v moški konkurenci dosedaj dosegla odlične uspehe.

Poleg že znanih imen našega smučanja, kot so Peter ing. Lakota, Andrej ing. Klinar in Pavle Kobilica, so bili v našem moštvu tudi že izkušeni smučarji, že večkratni udeleženci teh prireditev. Letos je bil končno urejen trening tudi za naše smučarje in to tako, kot je treba. Centralni delavski svet je namreč tekmovalcem odobril nekaj dni treninga in povrnitev stroškov za priprave, kar naj bi jim bila spodbuda in pomoč za dobro pripravo. Žal pa je priprave ves čas motilo izredno slabo vreme, saj je skoraj ves teden med pripravami deževalo. Kljub temu pa smo z lepimi upi spremlili naše moštvo v megleni prvi tekmovalni dan v Železnikih.

Prvi dan so tekmovali v smučarskem teku naslednji naši tekmovalci: v ženskem teku na 5 km dolgi progi je sodelovala Zvonka Janša, ki je startala skupaj z desetimi drugimi tekmovalkami. Žal pa ji športna sreča ni bila naklonjena. Zlomila je okovje na smučki, zato je morala odstopiti. Kljub temu pa zasluži vse priznanje za svojo borbenost.

V moški konkurenci na 10 km dolgi progi je bil naš največji adut Pavel Kobilica, poleg nje pa so tekmovali še Jože Peterman, Jaka Rožič in Pavel

Vodnov. Po pričakovanju se je najbolje uvrstil Pavel Kobilica, ki je bil med 45 tekmovalci drugi, takoj za letos zelo uspešnim sovaščanom Dornikom. Zelo soliden je bil tudi Jože Peterman s 16. mestom; pa tudi Jaka Rožič in Pavel Vodnov nista bila med zadnjimi. Moška ekipa je zasedla 5. mesto v skupni uvrstitvi. Tako je bil po prvem tekmovalnem dnevu izkupiček točk za naše kljub Zvonkini nezgodi kar spodbuden.

Sobotni dan je bil spet meglen in deževen. Proga za veleslalom na pobočju Starega vrha pa je bila kljub temu dobro pripravljena. Najprej so bile na startu

tekmovalke v enotnem razredu ženskega veleslalomu. V naši ekipi so bile Anica Langus, Irena Šolar in Zvonka Janša. Najboljša na precej težki progi je bila naša štipendistka Anica Langus, ki je med 38 tekmovalkami zasedla odlično 4. mesto. Drugi dve tekmovalki sta se uvrstili nekoliko slabše, saj je bila proga v neugodnem vremenu precej zahtevna. Ekipno so naše tekmovalke zasedle 6. mesto.

Komaj so tekmovalke v veleslalomu z večjimi ali manjšimi nezgodami končale svoje tekmovanje, že je bil na startu prvi tekmovalac v najbolj množičnem tekmovanju moškem veleslalomu. Letos se je število udeležencev povzpelo že na 245. Od naše ekipe smo pričakovali najboljše rezultate. Resnici na ljubo pa moramo priznati, da smo se bali, da ni več tako udarna kot pred leti, ko sta bila naša glavna aduta Peter in Andrej še aktivna na smučarskih tekmovanjih. Mlajši in aktivnejši tek-

Tega prav nič ne skrbi socialna diferenciacija - foto Veber.

movalci namreč nezadržno prodirajo v vrh tudi v tej konkurenci. Toda naši aduti nas tudi tokrat, kot že mnogokrat doslej, niso razočarali. Nasprotno!

Ponoven uspeh veterana Petra ing. Lakota v tekmovalnem razredu nas je kljub znanim njegovim kvaliteta prijetno presenetil. Še enkrat je dokazal, da se ob dobrih pripravah še vedno lahko kosa z mnogo mlajšimi tekmovalci. Drži, da kdor zna - pač zna! Tudi Andrej ing. Klinar ni dovolil presenečenja in je zanesljivo zasedel 2. mesto. Ob solidni vožnji Kristla ing. Ogrisa je naša prva ekipa seveda zasedla 1. mesto v moškem veleslalomu. V tekmovalnem razredu so med 206 tekmovalci naši tekmovalci dosegli

naslednje uvrstitve: 1. Peter ing. Lakota, 2. Andrej ing. Klinar, 58. Miha Torkar, 59. Zdravko Silič, 63. Zvone Šolar in 70. Franc Gartner.

V prvem starostnem razredu je med 49 tekmovalci Kristl ing. Ogris zasedel 4. mesto, kar je zelo dobra uvrstitev. Boris Ahac je bil 9., Jaka Rožič pa je zasedel 37. mesto.

V celoti smo dosegli torej zelo lep uspeh, saj je naše moštvo v kombinaciji za pokal Gospodarske zbornice SR Slovenije zasedlo tretje mesto med 30 moštvi. Skupen rezultat bi bil seveda še ugodnejši, če bi uspeli izpopolniti moštvo tudi v ženskem teku, ki bi prinesel dragocene točke.

Poglejmo končne rezultate!

Prvo mesto za prehodni pokal Gospodarske zbornice je zasedlo med 30 moštvi GG Maribor s 2070 točkami, sledijo pa mu Elan Begunje s 1588 točkami, GG Bled s 1254 točkami in LIP Bled s 1236 točkami.

Naše moštvo je zbralo točke za končno uvrstitev takole:

Teki moški: Pavel Kobilica - 2. mesto - 209,6 točk, Jože Peterman - 16. mesto - 134,0 točk, Jaka Rožič - 36. mesto - 26,0 točk.

Veleslalom ženske: Anica Langus - 4. mesto - 196,6 točk, Zvonka Janša - 29. mesto - 43,4 točk, Irena Šolar - 30. mesto - 37,2 točk.

Veleslalom moški: Peter ing. Lakota - 2. mesto - 215,0 točk, Andrej ing. Klinar - 2. mesto - 214,0 točk, Kristl ing. Ogris - 38. mesto - 178,0 točk.

Skupaj so naši zbrali torej 1253 točk.

Našo ekipo sta spremljala tehnični vodja Bogdan Špenko in Dolfe Kopecky kot sodnik na startu. Tehnični vodja je imel veliko dela predvsem zaradi vožnje celotne ekipe vsak dan domov in na dvojne tekmovalnih mest. V prihodnje bo vsekakor treba misliti na skupno nastanitev moštva v bližini tekmovanja. Ni namreč edini namen podobnih srečanj, da se pride, zmaga in odide. Na takem srečanju je stik s svojimi nekdanjimi sošolci, kolegi, tovariši in sodelavci tisto, kar iz leta v leto privlači nove udeležence teh srečanj. Poleg tega daljša vožnja utruja in onemogoča pravočasno informiranost udeležencev o poteku tekmovanja. Vendar tole le ob rob! Prihodnje leto bo ta pomanjkljivost gotovo odpravljena. Za letos pa pozabimo manjše nezgode. V bodoče si lahko samo želimo še več tako lepih uspehov.

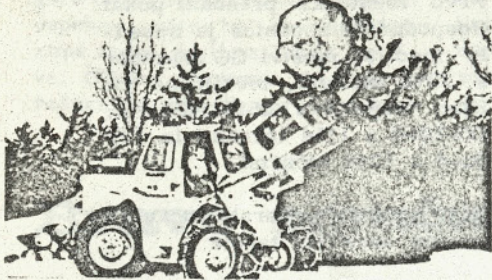
Za tokrat pa čestitke celotnemu našemu moštvu!

Veter in sneg nam ne prizanašata - foto GG Bled.

Skandinavka križanka

				AVTOKURE RAKUS	ČE	ČARNA JAKOV- ČINA	SEVERNI VARNH OGNJI- ŠKA	STARA ANGLI- VERA	BRAGI TADINA	PREBI- VALKA ACNIJS	ČARMAN RADO
				KMETIJSKI STROJ							
				REKA V SVILJI					DUŠIK		FOLIJ. ZATO- ČISS
				ACNKI					TOV. V G. RADGONI		
AVTOK. OZNAKA HEKCIJE	KESANJE	SOGLAS- NIK ENAKI ČRKI	KRATICA ZA SEVER	BELGIJA TONE KOVACIČ	KALIJE KLINSKI OBRAT		TEKČKA VODA ERUSKI KAKEK				
OSIP. IZPU- ŠČAJ						KISIK		ORDRIAN SVET			
						ŠPANIJA		1. ČRKA			
SIJAJ, BLESK			BICI- KLIS ŠPANSKA RAVAN							ITALIJA	
										PISAT. EDWARD	
IGRALNA KARTA		L. LES- KOVAR NAKLAD- STROJ		ČOF IVO 12. ČRKA		AVTO ŠOLA ROM		AKADEM. KLUB LJUB- LJANA			
PREDLOG	PREBIV. BALKANA OVINEK							PREDLOG BODEČA RASTL.			NESTO V KOLUK- BIJI
AMER. DEŽAV.				NORVE- ŠKA SEVERO- VZHOD	ITALIJA		KORO KA RIMSKA 50		NEVARNA MUHA SLA, STRAST		
GLASBA CIGAN- LJUD- STVA											
PLANOTA NAD BLEDOM OMAMNO SREDSIVO								DUHOV- ŠČINA			
PESNIK JOSIP ALEK- SANDROV					OSREBNI ZAJMEK			ČUT ZA VEDENJE NAS OTOK			
KEMIČNI ZNAK ZA SREBRO		JOD ŠPANSKI KLUB					RDEČ JANKO OSTERC			VITAMIN AMER. DRŽAVA	
TUJE M. IME						MORSKI RAK					
SAMO- GLASHNIK	PESNI- TV ESTE- TIKI					PREDLOG		ČAPEK KAREL	EDVARD KARDELEJ PREDLOG		
SHAKES- PEAROV JUNAK (KRALJ)			FLUOR		GRAM OSEBNI ZAJMEK	ŠUMNIK	BARKA, LADJA ŠTEVILO				
TRMASTE ŽIVALI			CEVČICA (POPAČ.) POLMER							ANDREJ ARH	
TONA		NAŠA REKA					NEWTON			BOLNICA	JUNAK SLIKA- NIC (PETER)
LEPOTNA PTICA		LJUDSKI ODBOR					RINA	JEZA	KLICA, KAMA		
BRAZIL. NOGO- METAŠ			ŽVEPLO		OPTIČNI APARAT PREDLOG						
KORALNI OTOK			DEL ROZE RADIUS					DEL TELEGA			
OSEBNI ZAJMEK		ZELENA ZABICA			RADIJ			DEL ROKE			

"PRESEKE" izdaja delavski svet Gozdnega gospodarstva Bled, ureja pa jih uredniški odbor - odgovorni urednik Franc Lakota, tehnični urednik Peter Lakota ter člani Zdravko Hafnar, Andrej Klinar in Peter Zorec - tiska delavska univerza "Tomo Brejč" v Kranju - naklada 350 izvodov.